

Renta z tytułu niezdolności do pracy w górę. O ile?

Autor: Marcin Zieliński Data publikacji: 01.03.2024

Od 1 marca wzrosły nie tylko emerytury, ale i renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. Są wyższe o 12,12 proc. Najniższa renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy teraz wynosi 1780,96 zł brutto, a renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy 1335,72 zł brutto.

Osoby, które utraciły możliwość wykonywania pracy zarobkowej z powodu pogorszenia stanu zdrowia, mogą starać się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Muszą jednak spełnić określone warunki, by móc ją pobierać- informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Przed wszystkim ubiegający się o rentę musi być uznany przez lekarza orzecznika ZUS-u lub komisję lekarską ZUS przynajmniej za częściowo niezdolnego do pracy i posiadać wymagany - stosowny do wieku, w którym powstała niezdolność do pracy- okres składkowy i nieskładkowy. Kolejnym warunkiem nabycia prawa do renty jest powstanie niezdolności do pracy w okresach składkowych (np. ubezpieczenia, zatrudnienia) lub nieskładkowych (np. w okresie pobierania zasiłku chorobowego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego), albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów – dodaje rzeczniczka.

Wymagany staż pracy

Wymagany staż ubezpieczenia wynosi od 1 roku – jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20. roku życia – do 5 lat – gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Warunek wymaganego stażu (od 1 roku do 5 lat) uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole i do dnia powstania niezdolności do pracy posiadał jakiegokolwiek staż bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy.

Jeśli natomiast niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30. roku życia, to pięcioletni staż ubezpieczeniowy musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Warunek ten nie dotyczy osób, które mają orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i udowodniły 25 lat okresów składkowych- w przypadku kobiety, a w przypadku mężczyzny 30 lat okresów składkowych. Do ostatnich 10 lat nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Warunek stażu nie jest wymagany, jeżeli niezdolność do pracy miała związek z wypadkiem przy pracy, w drodze do pracy lub z pracy.

Ważna jest data powstania niezdolności do pracy

Oprócz wymaganego stażu ważna jest również data powstania niezdolności. Musi ona powstać w okresach składkowych lub nieskładkowych ściśle określonych w ustawie, np. w okresie ubezpieczenia, pobierania zasiłku macierzyńskiego, zasiłku chorobowego, opiekuńczego albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Spełnienie warunku powstania niezdolności do pracy w określonym czasie nie jest wymagane, jeśli osoba została uznana za całkowicie niezdolną do pracy i udowodniła okresy składkowe i nieskładkowe wynoszące dla kobiety co najmniej 20 lat, a dla mężczyzny co najmniej 25 lat– wyjaśnia Krystyna Michałek.

Renta tylko na wniosek

ZUS nie wypłaca renty z urzędu. Przyznawana jest na wniosek, po spełnieniu określonych warunków. Do wniosku o rentę należy dołączyć niezbędne dokumenty m.in. informację o okresach składkowych i nieskładkowych, dokumenty potwierdzające osiągnięte wynagrodzenie, zaświadczenie o stanie zdrowia (druk OL-9), dokumentację medyczną, wywiad zawodowy, jeśli osoba ubezpieczona pozostaje w zatrudnieniu. Nie ma potrzeby dołączania do wniosku o rentę tych dokumentów, które są już w posiadaniu ZUS-u, np. były złożone przy wniosku o ustalenie kapitału początkowego.

Renta przyznawana jest na podstawie orzeczenia

Oceny stanu zdrowia dokonuje lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS (jeśli ubiegający się o rentę złoży sprzeciw wobec orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika lub prezes ZUS zgłosi zarzut wadliwości). Lekarz orzecznik może wydać orzeczenie o:

- całkowitej niezdolności do pracy – jeśli ubiegający się o rentę utraci zdolność do tego, by wykonywać jakąkolwiek pracę;
- częściowej niezdolności do pracy – jeśli utraci w znacznym stopniu zdolność do tego, by wykonywać pracę zgodną ze swoimi kwalifikacjami.

Jeśli lekarz orzecznik stwierdzi, że naruszenie sprawności organizmu powoduje konieczność opieki i pomocy innej osoby przy codziennych potrzebach życiowych, wówczas orzeka niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Zwykle lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS-u orzeka niezdolność do pracy maksymalnie na 5 lat. Może wydać orzeczenie na dłuższy czas, jeśli według wiedzy medycznej ubiegający się o świadczenie nie rokuje odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

Dopiero na podstawie prawomocnego orzeczenia lekarza orzecznika albo komisji lekarskiej ZUS wydaje decyzję w sprawie renty z tytułu niezdolności do pracy. Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje przez okres, na jaki lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS wyda orzeczenie o niezdolności do pracy. Może być stała, gdy lekarz orzecznik stwierdził trwałą niezdolność do pracy lub okresowa, gdy niezdolność do pracy ma charakter czasowy. Renta nie przysługuje, jeśli ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury lub spełnia warunki do jej przyznania.

W całym kraju rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS-u pobiera 544,6 tys. osób, w województwie kujawsko-pomorskim ponad 38,2 tys.

Krystyna Michałek
regionalny rzecznik prasowy ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim